

על שטפונות, על מרעה זרוע ועל עדר-בקר לבשר...

קיבל השטח 3 שטפונות. נוצרו כמה וכמה ערוצים בו, ולא נראו כמעט סימני גביטה. מתוך חשש שזרעי העשבים נסחפו בשטפונות התחלנו לפזר את הזרעים לאחר השטפון, על הבוץ. לאחר כל שטפון השתדלנו ככל האפשר, לתקן את הריסות-הקרקע.

כעבור שנה החלו במפתיע לנבוט העשבים שנוצרו. ראשון הופיע נשרן-הדוחן והשתלט על רוב השטח. לאחריו הופיעו גם שאר הצמחים: חפורית-הפקעים, בן-אפר ואספסת. קשה עדיין לסכם את הנסיון, על כל פנים יתכן שאפשר יהיה לקבוע לפיו מה הן השיטות הזולות והמתאימות לפיתוח המרעה הטבעי בדרום, וע"י כך להפוך אזור זה לאזור גידול בקר, בעיקר לבשר.

חגי

משאבי שדה

(הועתק מהשבועון „בקיבוץ" מיום 7.15.53)

מדי שנה עוברות בואדיות שבסביבתנו כמויות גדולות של מים. לפי נסיוננו הקצר, גם בשנים שחונות, היו לפחות שלושה שטפונות. מעריכים שכל שטפון מוביל לים עד מאה אלף ממע"ק מים. נשאלה השאלה, כיצד נוכל לנצל זרמי-מים אלה לתועלתנו. כדי לרכוש נסיון החלטנו בשנה ראשונה לנסות להוציא את המים מהואדי בצורה פרימיטיבית ולהציף בהם את השטחים „הצפה פראית".

בחרנו שטח נוח מבחינה טופוגרפית, וחרנו תעלה שתפקידה להוציא את המים מהואדי ולפזרם. בתוך הואדי הקמנו סכר אבן נמוך, כדי להפנות חלק מן המים לשטח. שאר המים עוברים מעליו וממשיכים דרכם בואדי.

על פני השטח המוצף פיזרנו זרעים של עשבי-מרעה רב-שנתיים. בשנה הראשונה

על הקורס האזורי לבוקרים מתחילים בעמק-חפר ושומרון

שעות לימוד לפנה"צ, והרפתנים הספיקו לחזור מוקדם הביתה. הנסיון הזה הראה לנו שזוהי הדרך הרצויה ביותר להרחבת ידיעותיהם של עובדים צעירים בתנאים שלנו.

תכנית הקורס כללה הרצאות על בנין איברי העיכול של הבקר ופעולתם, הרכב המזונות, הערכת המזונות לסוגיהם (שחת, ירק קצור, מרעה זרוע ותחמיץ). על כל הנושאים הנ"ל הרצו המרצים ב־33 שעות ב־8 ימי עיון שנתקיימו ב־4 חדשים.

המרצים היו: בליוקופף (פלג), ח. שור, יקותיאל מטעם המדור לבקר, שגב — מטעם התאחדות מגדלי בקר, ומשה ה. מקב' מע' ברות, בשאלות המספוא.

נרשמו לקורס 33 רפתנים שביקרו בקביעות בהרצאות. ההשתתפות היתה ערה והור-

בחדש מאי 1953 הסתיים בחדרה קורס בהזנת הבקר, שהיה מיועד לבוקרים מתחילים ואורגן ע"י הועדה האזורית. הקורס נמשך לסירוגין בחדשים ינואר-מאי ש. ז. השי" עורים ניתנו אחת לשבועיים. מטרת הקורס היתה — לתת לרפתנים הצעירים את האפשרות לרכוש את הידיעות האלמנטריות בהזנת הבקר כדי שיבינו את אשר הם עושים ברפת בעבודתם היומיומית וכן ניתנה להם ההזדמנות להרחיב ידיעותיהם ע"י קריאה בספרות המקצועית.

סדרי הקורס. כדי לשלב את הלימוד במעשה היום-יומי, ובגלל הקשיים המיוחדים הנגרמים ע"י הוצאת אנשים מן הרפת למספר שבועות באופן רצוף, סודר הקורס בצורת ימי לימוד, יום אחד בכל שבועיים, שכלל 4

המקום היה נעים ונוח מכל הבחינות וסייע בכך להצלחת הקורס. בהזדמנות זו הגנו להודות להנהלת חוות הלימוד בשם בוקרי האזור.

כן ניתנת תודתנו המיוחדת למרצים שנענו לנו והקדישו מזמנם וטרחו לבוא מרחוק לחדרה כדי להרביץ תורה בין רפתנים צעירי-רים.

מ. יוספזון

מרכז הועדה האזורית
של מגדלי הבקר בעמק-חפר והשומרון

גש הרצון ללמוד ולרכוש ידיעות. יש לציין בסיפוק שבקורס השתתפו חברי משקים צעירי-רים וגם חברים ממספר רב של מושבים. נערך סיור למשק להבות-חביבה ושם ניתנו הסברות ע"י רפתני המקום על דרכי הזנת העדר והטיפול בו; ומדריך המדור שהשתתף בסיור הוסיף פרטים על הגזעים השונים של בקר הייבוא ובעיקר על הגזע הדני המצוי במשק זה. יש לציין בהוקרה רבה את יחסה היפה של הנהלת חוות הלימוד בחדרה, שהעמידה לרשות הקורס את אכ"סנייתה הנאה.

ידיעות המזכירות

החלב מהפיקוח הממשלתי. ההכרעה בשאלה זו תהיה מושפעת מהמדיניות הכלכלית שתגיד קוט הממשלה בענפי כלכלה אחרים.

בתקופה הנסקרת השקיעה המזכירות הרבה עבודה בפעולת הקרן לביעור השחפת. נערכו מספר ביקורים לשם קביעת גודל הפיצויים במוסדות חינוך חקלאיים ובמשקים אחדים. בכמה מקרים הגישה המזכירות גם עזרה פעילה לחיסול העדרים הנגועים. בס"ה אישרה הקרן עד היום סך של כ-25,000 ל"י פיצויים למוסדות חינוך ומשקים.

בועדת ההזנה המשותפת עם מדור הבקר נסקרו סיכויי היבולים הארציים בשנה זו (שחת, מרעה ומספוא זרוע) והם צוינו כמש"ביעיר רצון. לאור מצב זה אושרה מחדש מכסת המזון המרוכז מהקיצוב בגובה של 350 גרם לכל ליטר חלב משוק, פרט למשקים מחוסרי-קרקע או מים, אשר להם תינתן תוספת של 100 גרם לכל ליטר.

בקורת חלב 1950 העדר. כיום מבוקרות כ-12,500 פרות ב-11 אזורים. עבודת הבקורת במשקים מתנהלת יותר טוב מאשר בעבר הודות להתמדתם של המבקרים בתפקידם, אבל יש עוד מקום לשיפורים נוספים. אחד

ביום ה-18.6.53 קיימה המועצה את ישיבתה השלישית, מאז היבחרה באסיפה הארצית בדצמבר 1952.

לפני פתיחת הדיונים ביקרו חברי המועצה במחלבה החדשה של תנובה בתל-אביב וקיבלו הסבר מלא מפי מנהלי המחלבה על הציוד וביצוע העבודה ויכולת התפוקה.

בראשית הישיבה אושר פה אחד צירופו של הח' עקיבא סטרוסטניצקי למזכירות. הח' וגשל מסר אינפורמציה על פעולות המזכירות מאז ישיבת המועצה הקודמת ב-18.2.53.

נערכו ביקורים ב-17 משקים לפי הזמנתם ונידונו שאלות תכנון ומיכון, סלקציה בעדרים, תכנון ההזנה ובקורת מאוני הענף והוצאות הייצור.

מחיר החלב. הובאה לידיעת המועצה כל פרשת המו"מ עם השרים הכלכליים, תנובה והמרכז החקלאי מאז כינוס החירום בסוף פברואר 1953 וצוינו התוצאות השליליות עקב ההתפתחות הכלכלית הכללית בארץ בתקופה האחרונה. בזמן האחרון ממשיכים ומקיימים את המגע עם גורמי החוץ וכן מתנהלים הדיונים במוסדותינו הפנימיים בקשר עם האפשרויות והסיכויים של שיחרור מחיר

אלה לפרסום, נראה שבגלל סיבות מיוחדות התלויות ב„אלפא לאוואל“ לא יצא הסיור לפועל.

בדברי החברים, בעקבות האינפורמציה שנמסרה ע"י הח' וגשל, הובעה ביקורת על היעדרו של הח' שמארגד מהארץ למעלה מן הזמן שהוסכם עליו, וזהו שגרם לפיגורים בעבודת המזכירות. צוין הצורך להגביר את עבודת ספר העדר במושבים ולעשות הכל כדי להחיש את הכנת הדו"חות השנתיים שפרסור מם נתאחר עד עתה. עמדו על חשיבות הקורסים המקצועיים לבוקרים ותבעו להרחיב את השיעורים בשאלות כלכלת הענף. הובעה בקורת על סדרי ביצוע בדיקות השחפת בעדרים, שבהרבה מקרים הם באים בסתירה עם האפשרויות המשקיות. אחד המתוכחים חלק על מכסת המזון המרוכז לליטר חלב שעליה הוחלט מחדש והביע את הסברה שזוהי אחת הסיבות לירידת התגובה הארצית. בהמשך הדיון הועלתה בעית ההתעברות הלקויה בעדרי המשקים המסונפים לאגודה להזרעה „מרכז“ והובע הצורך לעשות לתיקון המצב.

אחרי דברי סיכום ותשובה של הח' וגשל מסר הח' שגב סקירה על הדיונים במוסדות השונים בשאלת ענף הבקר במסגרת התיכנון החקלאי לתקופה הקרובה. הוא עמד על המניעים העיקריים לתיכנון החדש מבחינת המצב הכלכלי והכספי של המדינה וכן מבחינת צרכי המזונות של האוכלוסיה ומסר על הגירסות השונות של הצעות התיכנון. בעקבות דבריו של הח' שגב הודגש הצורך להביא את שאלות התיכנון בפני פורום של פעילי הענף והבוקרים הוותיקים והוחלט לערוך לשם זה ימי עיון במדרשה החקלאית.

ביום 19.8.53 התכנסה המזכירות בהרכבה המלא (נחודקין, עקיבא ס., נגב, שגב, שמא־ראגד, פלביץ' וגשל) לישיבה ובה דנו בעניינים אלה:

(1) דו"ח מפעולות המזכירות.

העובדים עוסק באופן חלקי בריכוז החומר מספרי העדר שבמשקים. הרשמת התעודות בכרטיסיה המרכזית מתנהלת כסדר. הפירגור הוא בפרסום הדו"חות השנתיים. — הושג הסכם עם משרד החקלאות על השתתפותו בתקציב ספר העדר והודות לזה סולקה סכנת צמצום רציני של היקף עבודתו.

אגב סיכום תוצאות הביקורת בשבעת החדשים הראשונים, תוך השוואה עם התקופה המקבילה אשתקד, מסתמנת ירידת־מה בתגור בה גם השנה — 10.4 ק"ג לעומת 10.7 ק"ג חלב הממוצע היומי לפרה בעדר.

השכלה מקצועית. בחדשים אפריל—מאי קיימנו קורס למתחילים במדרשה. בו השתתפו 39 בוקרים. כולם ציינו את הקורס הזה כאחד המוצלחים. מתח הלימודים היה רב והתכנית בוצעה במלואה.

בישיבת ועדת ההשכלה הוחלט על קיום ימי עיון לבוקרים ותיקים והמשך סידרת הקורסים לבוקרים המתקדמים.

ספרות מקצועית. נוסף על „משק הבקר והחלב“ שנכנס למסלול קבוע נמצאים בדפוס „ספר האלופות“ של העדר הישראלי, שיופיע בהוצאה משותפת עם משרד החקלאות ומהדורה חדשה של החוברת „שיטות הערכת מזונות“ ליעקב פלג, בצירוף טבלאות חדשות על הרכב המזונות שעובדו ע"י ד"ר בונדי מהתחנה לחקר החקלאות ברחובות.

מיכון החליבה. תשומת לבנו העיקרית הוקדשה לעבודת הקומביינים לחליבה. ארבעה מיתקנים כבר נמצאים בפעולה ועוד כ־10 בבניה. חבלי הצעדים הראשונים הם קשים למדי, אולם יש רושם שעלינו על הדרך הנכונה והנסיון ההולך ומצטבר הוא נכס חשוב ומדריך אותנו בהמשך הפעולה. נוסף על הטיפול בהקמת הקומביינים נמשכה גם ההדרכה הרגילה בחליבה במכונות.

המועצה אישרה את החלטת המזכירות לשלוח את חי הברון לסיור השתלמות בשר בדיה ואנגליה. בינתיים, עם מסירת שורות

הראשון — במקרה שזה יהיה עגל — לרשות ההתאחדות.

סמל ההתאחדות. אושר כסמל ההתאחדות ראש הפרה האידיאלית של גזע ההולשטיין פריזי בארה"ב.

הוחלט לסיים לפי שעה את עבודת ד"ר הירש במסגרת השלב הראשון של התקציב שהושג עבור עבודתו.

הוחלט לבנות באודים מחסן לצרכי ההתאחדות. אושרה הצעת המזכירות הפעילה לקבל שני עובדים נוספים לעבודת ספר העדר.

ביום 26.8.53 התכנסה המועצה בהשתתפות החברים: נגב, פלק, מונק, שמאראגד, פלביץ, עקיבא ס., צנטנר, וולק, כהן וגישל. וגישל מסר אינפורמציה על השלבים האחרונים של הדיונים בקשר למקום ענף הבקר בתיכנון החקלאי. והוא עמד בעיקר על סיכום הדיונים במליאת המרכז החקלאי, בה אושרה מחדש התכנית היסודית של המשק המעורב עם ענף הבקר במרכז.

חברי המועצה הסתפקו בדיון קצר, מאחר שהענין יובא לבירור מקיף בימי העיון.

ארגון מגדלי בקר לבשר. ביזמת מדור הבקר ובהשתתפות משקים מגדלי בקר לבשר הוקם ארגון עם מזכירות זמנית שמתפקידה לטפל בענינים הנוגעים לענף זה. המזכירות הזמנית פנתה למזכירות התאחדות מגדלי בקר בדבר קביעת מגע וקשרי-גומלין בין שני הארגונים. אחרי דיון, שהשתתפו בו רוב חברי המועצה, סוכם כי אין אנחנו רואים צורך בקיום שני ארגונים נפרדים, כיוון שבדרך כלל יש להניח שענף הבקר לבשר יהיה קשור בענף הבקר לחלב, משום שאין בארצנו שטחי מרעה נרחבים שיאפשרו קיום מם של בוקרים מגדלי בקר לבשר בלבד.

התאחדות מגדלי בקר יכולה וגם מוכנה לקבל על עצמה את הטיפול בענף הבשר.

- א. מפעל ריכוז פרים לשם מניעת שחיתותם. הצורך בקיום המפעל בעינו עומד, אלא
- (2) סיכום הדיונים על התיכנון החדש.
- (3) ייבוא בקר מהולנד.
- (4) שונות.

אחרי שמיעת דו"ח מפי הח' וגישל סיכמה המזכירות בענינים הבאים:

אין לבצעו על אחריות ההתאחדות בלבד. הדבר קשור בהפסדים כספיים ויש לשתף במפעל את הממשלה והסוכנות, באם לא יושג השיתוף צריך יהיה לבטל את ההסכם עם התחנה בעכו בדבר ריכוז הפרים.

ב. אושר ביצוע ההסכם עם מדור הבקר בדבר עריכת נסיונות הזנה במרעה בחות עכו, ולצורך זה תמסור ההתאחדות 10—12 מבכירות הרות לתחנה. אושרה קבלת הלוואה למטרה זו בסך — 10.000 ל"י מהבנק לחקלאות.

ג. נתקבלה הצעתו של מדור הבקר על שיתוף פעולה בהוצאת "משק הבקר והחלב" והוחלט לצרף ב"כ משלו למערכת.

יבוא בקר מהולנד. אושר הצורך לחזק את עדר האמהות לגידול פרים ב-50—60 פרות לפחות והוחלט לרכוש בהולנד בפלוריינים שהוקצבו לנו ע"י משרד החקלאות במסגרת החוזה המסחרי עם הולנד על יסוד השער של לירה—דולר. הוטל על המזכירות הפעילה לפעול בכיוון השגת הקצבה של מטבע חוץ לשם רכישת מספר פרים משובחים בארה"ב וצוינה האפשרות של החלפת חלק מסוים של הפלוריינים בדולרים עם הסוכנות היהודית. את ביצוע הקניה בחו"ל מטילים על הח' משה וגישל ולבחירת הפרות האמהות המתאימות יצורף חבר שני. ההחלטה על נסיעתו של וגישל תובא לאישור המועצה שתקרא לשם כך ביום 26.8.53. הוחלט שהמ"שקים ימסרו תמורת האמהות לגידול פרים פרות מקומיות עבור ההתישבות החדשה, כמו כן סוכם שמקבלי האמהות ימסרו את הולד

לאות 20.000 דולר לייבוא פרים ועגלים. במקרה שלא יושג הסכום הנ"ל במלואו יסור פקו בראש וראשונה הצרכים של האגודות להזרעה מלאכותית. בסוף הישיבה מסר שגב סקירה על שאלות מיהול החלב ושווקו והוא סיכם מחדש את התנגדות התאחדות מגדלי בקר למיהול; תבע שתיעשה בקורת על ההכר נסה מהמיהול ודרש מההתאחדות פעולת הסברה בכל החוגים ואף מעל דפי העתונות כדי להחדיר את הכרת ערכו המלא והחיוני של החלב הטבעי בחוגי הציבור הרחב. המור עצה סיכמה ברוח דבריו של הח' שגב והטילה על המזכירות הפעילה לנקוט בצעדים הדרושים.

חל-אביב, ספטמבר 1953

הוחלט לבוא בקשר עם המזכירות הזמנית ולמסור להם על עמדתנו. במקרה שלא נגיע אתם לידי הסכם, צריך יהיה להשתתף בפגישת כללית של חברי הארגון ולהסביר בפניהם את השקפתנו. המועצה שלנו תדון בענין זה פעם נוספת בישיבתה הקרובה.

ייבוא בקר מחו"ל. המועצה שמעה את סיכום המזכירות ואישרה את יציאתו של וגשל להולנד לרכישת אמהות ולארה"ב לרכישת פרים ועגלים. לבחירת האמהות בהולנד תצטרף המזכירות הפעילה חבר שני. המועצה אישרה את חלוקת האמהות לכל אותם המשקים הראויים לכך מבחינת הרמה המקצועית והתנאים ההיגייניים.

המועצה סיכמה שיש לתבוע ממשד החק-